CYFARFOD	**Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd**
DYDDIAD	**30 Medi 2019**
ENW	**Adroddiad Monitro Blynyddol Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Awst 2017 – Mawrth 2019**
PWRPAS	Cyflwyno Adroddiad Monitro Blynyddol Cyntaf y CDLl 2019
ARGYMHELLIAD	Gofynnir i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd dderbyn yr Adroddiad Monitro Blynyddol (Atodiad 1) a chynnig cyngor arno cyn iddo gael ei gyflwyno i'r Cabinet (Cyngor Gwynedd) a'r Pwyllgor Gwaith (Ynys Môn)
AWDUR	Rheolwr Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd

1. Cefndir

1.1 Mae aelodau yn ymwybodol o’r gofyn i fonitro’r Cynllun Datblygu Lleol (CDLl) yn flynyddol ac yr angen i gyflwyno’r adroddiad i Lywodraeth Cymru erbyn 31ain Hydref 2019. Mae’r Uned eisoes wedi cyflwyno adroddiad sydd yn rhoi trosolwg o broses monitro’r Cynllun ym mis Gorffennaf, gan gynnwys y gofynion deddfwriaethol. Bwriad yr Adroddiad yma ydi cyflwyno’r Adroddiad Monitro Blynyddol cyntaf, sydd yn edrych yn ôl ar y cyfnod ers mabwysiadau, 1 Awst 2017 – 31 Mawrth 2019.

2. Y Fframwaith Fonitro (Pennod 7 yn y Cynllun)

2.1 Cafodd Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn ei fabwysiadu diwedd Gorffennaf 2017. Er mwyn cael blwyddyn ariannol gyflawn, hwn ydi’r flwyddyn gyntaf lle mae’n bosib cyflwyno AMB i’r Llywodraeth.

2.2 Mae’r AMB yn sail tystiolaeth bwysig ar gyfer adolygu’r CDLl ar y Cyd a dros amser gall AMB ddangos tueddiadau, adnabod unrhyw bolisïau sydd yn cyflawni ai peidio, ac amlygu unrhyw wagle neu ddiffyg o ran polisi. Mae gan CDLl ar y Cyd Gwynedd a Môn fframwaith fonitro sydd wedi ei gytuno efo’r Arolygydd yn ystod yr Archwiliad. Mae’r fframwaith i’w weld ym mhennod 7 o’r CDLl ar y Cyd. Mae 69 o ddangosyddion, sydd yn adrodd ar y 5 thema sydd yn y CDLl ar y Cyd.

Fel cymorth gweledol wrth fonitro effeithiolrwydd polisïau ac i roi trosolwg o berfformiad, mae dangosyddion allweddol a chanlyniadau'n cael eu dangos fel a ganlyn:

Symbol	Disgrifiad	Nifer o Dangosyddion
	Mae polisi lleol yn cyfrannu tuag at gyflawni amcanion y Cynllun ac yn perfformio'n unol neu'n well na'r disgwyliadau.	35
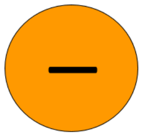	Nid yw'r targed polisi ar hyn o bryd yn cael ei gyflawni fel y rhagwelwyd ond nid yw hynny'n arwain at bryderon ynghylch gweithredu'r polisi.	32
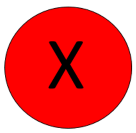	Nid yw polisi lleol yn darparu canlyniad disgwyliedig ac mae pryderon canlyniadol ynglŷn â gweithrediad y Polisi.	1
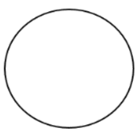	Nid oes casgliad – mae'r data sydd ar gael yn brin.	1

2.3 Mae'n ofyniad statudol i gynnwys y ddau ddangosydd canlynol o fewn yr AMB:

i. Cyflenwad Tir ar gyfer Tai o'r Astudiaeth Tir ar gyfer Tai blynyddol;
ii. Nifer net ychwanegol o unedau tai fforddiadwy a marchnad a adeiladwyd yn ardal y Cynllun.

2.4 Mae yna hefyd ddisgwyliad i bob fframwaith fonitro gynnwys dangosyddion yn ymwneud a'r canlynol

i. dosbarthiad gofodol datblygiad tai;
ii. nifer o dai adeiladwyd o'i gymharu â'r galw am dai;
iii. nifer o dai fforddiadwy adeiladwyd o'i gymharu â'r targed sydd yn y Cynllun;
iv. pa fath o dai fforddiadwy adeiladwyd (daliadaeth);
v. hyfywdra'r farchnad;
vi. graddfa datblygu ar ddynodiadau;
vii. datblygu prosiectau isadeiledd allweddol;
viii. safleoedd llety Sipsiwn a Theithwyr sydd wedi eu datblygu.

2.5 Mae gweddill y dangosyddion sydd i'w gweld yn Fframwaith Fonitro'r CDLl ar y Cyd yn rhai sydd yn benodol i ardal y CDLl y Cyd e.e. dangosyddion ar Wylfa Newydd.

2.6 Os cyrhaeddir pwyntiau sbardun, bydd angen edrych i mewn i'r mater er mwyn deall pam nad yw polisïau a chynigion yn cael eu gweithredu fel y bwriadwyd a phenderfynu pa gamau bydd angen. Bydd angen i'r Cynghorau ystyried sut mae'r holl ddangosyddion ar y cyd yn gweithio a'r rhyngberthynas rhyngddynt a maint y tan berfformiad. Mae rhai

dangosyddion yn fwy sylweddol nag eraill o ran cyflawni strategaeth y Cynllun Datblygu Lleol. Nid yw tan berfformiad ynddo’i hun yn golygu’r angen i adolygu a diwygio’r Cynllun. Yn unol ag arweiniad Llywodraeth Cymru mae’r Fframwaith Fonitro’n nodi'n glir beth yw'r opsiynau ar gyfer gweithredu mewn achosion o dan berfformiad.

2.7 Mae’r tabl isod yn rhoi’r gweithred sydd yn y Fframwaith Fonitro. Gall gweithrediadau eraill fod yn berthnasol, yn dibynnu ar yr amgylchiadau, e.e. diwygio canllaw cynllunio atodol a fabwysiadwyd. Mae gweithred wedi cael ei nodi yn erbyn bob un dangosydd yn yr AMB fel rhan o’r dadansoddiad. Mae ambell dangosydd wedi cael y lliw llwyd gan fod y dangosydd wedi cael ei chyflawni e.e. mabwysiadu CCA. Mae’r tabl isod yn dangos crynodeb o’r gweithredau yn dilyn asesiad o ddangosyddion y Fframwaith Fonitro.

Asesiad	Gweithred	Nifer o ddangosyddion yn y categori
Ble mae dangosyddion yn awgrymu fod polisïau’r CDLl yn cael eu gweithredu’n effeithiol	Dim gweithred bellach ei angen heblaw am barhau gyda monitro	64
Asesiad o’r penderfyniadau ar geisiadau cynllunio yn awgrymu nad yw polisïau yn cael eu gweithredu yn y modd y’i bwriedir	Efallai bod angen hyfforddi Swyddog a / neu Aelod	1
Asesiad yn awgrymu bod angen canllaw pellach yn ychwanegol i’r rhai sydd wedi eu hadnabod yn y Cynllun er mwyn i) egluro sut ddylai gweithredu polisi yn gywir, neu ii) i hwyluso datblygiad safleoedd penodol.	Cyhoeddi Canllaw Cynllunio Atodol ychwanegol, a all gynnwys briffiau datblygu safleoedd penodol, gweithio’n agos gyda’r sector breifat a darparwyr isadeiledd, ble’n berthnasol.	
Asesiad yn awgrymu nad yw polisi mor effeithiol a disgwyliwyd iddo fod.	Ymchwil pellach ac ymchwiliad ei angen, gan gynnwys edrych ar wybodaeth gyd-destunol am ar ardal y Cynllun neu faes testun.	
Asesiad yn awgrymu nad yw polisi yn cael ei weithredu	Adolygu’r polisi yn unol â hynny	
Asesiad yn awgrymu nad yw’r strategaeth yn cael ei weithredu	Adolygu’r Cynllun	

2.8 Mae’n rhaid ystyried perfformiad polisïau’n ofalus oherwydd y cyfnod a gyfeirir ato ar gyfer dangosyddion a sbardunau. Mae rhai yn cyfeirio at gyfnod blynyddol tra mae eraill yn

berthnasol i gyfnod o ddwy neu dair blynedd ddilynol, ac felly nid yw yn bosib adnabod unrhyw dueddiadau.

Casgliadau Allweddol yr AMB

- Defnyddiwyd Polisi PS1: Yr Iaith Gymraeg a'r Diwylliant Cymreig mewn apêl cynllunio yn gynnar wedi i'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd gael ei fabwysiadu i wrthod apêl am 366 o dai ym Mangor gan nad oedd yr Arolygydd Cynllunio'n ystyried bod digon o dystiolaeth wedi'i chyflwyno i brofi na fyddai effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg, a hynny'n groes i Bolisi Strategol PS1.
- Dengys Cyd-astudiaeth ar Argaeledd Tir ar gyfer Tai (JHLAS) 2019 a 2018 y cwblhawyd 1,010 o gartrefi yn ystod y cyfnod monitro (462 o unedau yn 2017-18 a 548 o unedau yn 2018-19)[1]
- Mae JHLAS 2019 yn amlinellu bod gan y Cynghorau gyflenwad tir ar gyfer tai o 5.3 mlynedd sy'n uwch na'r pum mlynedd sy'n ofynnol yn Nodyn Cyngor Technegol 1
- Mae 55% o'r unedau tai[2] a ganiatawyd yn ystod y cyfnod Adroddiad Monitro Blynyddol o fewn y Ganolfan Isranbarthol a'r Canolfannau Gwasanaeth Trefol. Mae 23% o'r unedau wedi'u caniatáu o fewn y Canolfannau Gwasanaeth Lleol gyda 22% pellach wedi'u caniatáu mewn Pentrefi, Clystyrau ac yng Nghefn Gwlad Agored.
- Yn y cyfnod Adroddiad Monitro Blynyddol (2017-19), mae 34.4% o'r unedau tai a gwblhawyd yn ardal y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd wedi'u lleoli ar safleoedd sydd wedi'u clustnodi ar gyfer tai.
- Dwysedd cyfartalog y caniatadau tai newydd yn ardal y Cynllun yn ystod y cyfnod AMR yw 29.3 o unedau fesul hectar.
- Cwblhawyd 254 o unedau tai fforddiadwy yn 2017-19. Gwelwyd cynnydd sylweddol yn nifer yr unedau tai fforddiadwy a gwblhawyd yn 2018/19 (193 o unedau) o gymharu â blynyddoedd blaenorol. Noder nad yw'r ffigyrau hyn yn cynnwys tai sy'n fforddiadwy yn sgil eu lleoliad, a'u maint, fel y gallai fod yn wir mewn rhai ardaloedd yn ardal y Cynllun.
- Caniatawyd chwe safle eithrio tai fforddiadwy yn ystod y cyfnod Adroddiad Monitro Blynyddol.
- Rhoddwyd caniatâd cynllunio i ddwy uned marchnad leol yn ystod y cyfnod Adroddiad Monitro Blynyddol. Ni chwblhawyd unrhyw unedau marchnad leol.
- Ers mabwysiadu, mae'r Cynghorau wedi mabwysiadu tri Canllaw Cynllunio Atodol ac mae pump arall yn nesáu at gael eu mabwysiadu neu ar y gweill
- Derbyniodd y Cynghorau 71 Apêl yn ystod y Cyfnod Monitro. Cafodd 71.5% o'r rhain eu gwrthod. Cyflwynwyd cais Gorchymyn Caniatâd Datblygu gan gwmni Horizon er mwyn datblygu gorsaf niwclear newydd, yn mis Mehefin, 2018 a cynhaliwyd archwiliad cyhoeddus.
- Cyhoeddodd Hitachi ei bod yn bwriadu oedi gyda'r bwriad o ddatblygu'r Orsaf Niwclear Newydd, fodd bynnag cadarnhaodd Horizon ei fod am barhau i roi adnoddau o'r neilltu i sicrhau bod y broses archwilio'r cais yn cael ei gyflawni a disgwylir penderfyniad diwedd Hydref 2019.
- Rhoddwyd Caniatâd Cynllunio i gynlluniau adnewyddadwy sydd â'r potensial i gyfrannu cyfanswm o 54Mw o fewn ardal y CDLl ar y Cyd.
- Ar y cyfan, mae'r dangosyddion yn awgrymu bod y Cynllun yn perfformio yn unol â'r disgwyliadau ac yn y cyfnod cynnar hwn ni nodwyd unrhyw bolisïau fel rhai sy'n methu â chyflawni amcanion y Cynllun.

Gan bod y data'n cael ei gasglu'n flynyddol, mae'r ffigwr ar gyfer y cyfnod 2017-2018 yn berthnasol ar gyfer 1af Ebrill i 31ain Mawrth. Mae'r ffigwr cyfanswm yn berthnasol felly i'r cyfnod 1af Ebrill 2017 – 31ain Mawrth 2019 sydd yn hwy na chyfnod yr AMB hwn.

2 Caniatâd newydd am dai neu ganiatâd i ailasesu ac ymestyn y dyddiad pan fo caniatâd blaenorol yn dod i ben

Mae'r Adroddiad Monitro Blynyddol cyntaf yn dangos bod polisïau'r cynllun yn cael ei weithredu a bod yr amcanion strategol yn cael ei cyflawni. Nid yw'n codi pryder o ran sut mae'r Cynllun yn cael ei weithredu. Mae'n bwysig nodi mai AMB cyntaf y CDLl ydi hwn, ac felly nid yw'n bosib canfod unrhyw dueddiadau. Bydd y darganfyddiadau yn y blynyddoedd i ddod yn bwysig ar gyfer hyn ac felly mae unrhyw gasgliadau yn rhai rhagarweiniol ar y cam cynnar yma o fonitro'r Cynllun. Mi fydd yr AMB yma yn darparu gwaelodlin ar gyfer dadansoddiad cymharol yn y dyfodol gan ddangos tystiolaeth o dueddiadau sy'n dod i'r amlwg.

Arfarniad Cynaladwyedd

Fel rhan o broses y Cynllun Datblygu Lleol yr oedd yn ofynnol i Gynghorau gynnal Asesiad Amgylcheddol Strategol ar y CDLl ar y Cyd. Er mwyn sicrhau bod cyflwr yr amgylchedd yn cael ei fonitro yn barhaus drwy gydol cyfnod Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd mae fframwaith monitro wedi ei gynhyrchu sy'n cynnwys 11 o amcanion (isod) sy'n cael eu torri i lawr i 29 o ddangosyddion. Mi fydd dadansoddiad ag unrhyw weithredoedd yn cael ei chynnwys yn yr AMB.

Tabl ** Monitro Arfarniad Cynaladwyedd - Crynodeb		
Amcanion		**Canlyniad**
1	Cynnal a mwyhau buddion bioamrywiaeth a chysylltedd	✓
2	Hyrwyddo hyfywdra, cydlyniant ac iechyd a lles cymunedol	**0**
3	Rheoli a lleihau effeithiau newid hinsawdd drwy hyrwyddo a chefnogi mesurau lliniaru ac addasu	**+/-**
4	Gwarchod, hyrwyddo a mwyhau'r iaith Gymraeg	✓
5	Gwarchod, hyrwyddo a mwyhau adnoddau diwylliannol ac asedau treftadaeth hanesyddol	✓
6	Cefnogi twf economaidd a hwyluso economi fywiog, amrywiol sy'n darparu cyfleoedd cyflogaeth lleol	**+/-**
7	Darparu tai cynaladwy, yn cynnwys tai fforddiadwy sy'n bodloni angen lleol	✓
8	Gwerthfawrogi, cadw a mwynhau tirweddau gwledig a threfweddau trefol ardal y cynllun	✓
9	Defnyddio'r tir ac asedau mwynol yn effeithlon a hyrwyddo mecanwaeithiau ar gyfer lleihau gwastraff, ailddefnyddio ac ailgylchu	✓
10	Cefnogi a mwyhau cysylltiadau trafnidiaeth a rhyngrwyd da i gefnogi'r gymuned a'r economi	**+/-**
11	Diogelu ansawdd dŵr, rheoli cynaladwyedd adnoddau dŵr ac isafu'r risg o lifogydd	**+/-**

Adolygu'r Cynllun

2.9 Ar ôl paratoi cyfres o Adroddiadau Monitro Blynyddol, a fydd yn dangos os ydi'r Cynllun yncyflawni ei amcanion neu beidio, neu os cyrhaeddir 4 mlynedd ar ôl mabwysiadu'r Cynllun, bydd rhaid i'r Cynghorau ystyried sut maent yn mynd i adolygu'r Cynllun, er mwyn paratoi cynllun amgen. Bydd rhaid cyflwyno'r Adroddiad Adolygu i Lywodraeth Cymru o

fewn 6 mis o'r broses adolygu gan ddweud os fydd yr adolygiad yn un llawn, h.y. cynllun newydd, neu broses adolygiad byr.

2.10 Yn achos y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd, bydd rhaid i'r ddau Gyngor gydymffurfio gyda'r broses monitro ac adolygiad. Mae'n rhaid i'r ddau Gyngor adolygu'r Cynllun; ni ellir ei wneud ar sail unochrog gan Gyngor unigol.

2.11 Pan benderfynir pa fath o adolygiad sy'n angenrheidiol, **bydd rhaid dilyn camau sydd yn y Rheoliadau, sy'n cynnwys paratoi drafft, ymgynghoriad cyhoeddus ac archwiliad cyhoeddus cyn gellir mabwysiadu cynllun newydd neu gynllun diwygiedig**.

3. Camau nesaf ac amserlen

3.1 Fel sydd wedi ei amlinellu eisoes mae'n rhaid i'r Adroddiad Monitro cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru erbyn 31ain Hydref 2019. Fydd yr Adroddiad Monitro yn cael ei adrodd i Aelodau yn y pwyllgorau a cyfarfodydd isod cyn cael ei cyflwyno i'r Llywodraeth. .

Cyfarfod	Dyddiad
Cyfarfod y Cabinet Gwynedd	15/10/19
Pwyllgor Scriwtini Ynys Mon	24/10/19
Pwyllgor Gwaith Ynys Mon	28/10/19
Anfon Copi i'r Llywodraeth	31/10/19

4. Argymhelliad

4.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd dderbyn yr Adroddiad Monitro Blynyddol (Atodiad 1) a chynnig cyngor arno cyn iddo gael ei gyflwyno i'r Cabinet (Cyngor Gwynedd) a'r Pwyllgor Gwaith (Ynys Môn)

Atodiad 1:Adroddiad Monitro Blynyddol Awst 2017 – Mawrth 2019.